

використання своїх творів третім особам за умовами угоди, що регулюють терміни, масштаби та територію використання.

5. Висновки

Реклама є важливим елементом сучасного бізнесу і складається з різних творчих компонентів, що можуть підлягати охороні авторським правом. Текстові, графічні, музичні, аудіовізуальні елементи реклами, якщо вони є результатом творчої діяльності, можуть бути захищені авторським правом. Збереження прав інтелектуальної власності на ці елементи дозволяє забезпечити законність використання рекламних матеріалів, а також сприяє розвитку реклами як творчого і комерційного інструменту.

БОЛДАРЬ Галина

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри соціальної фармації,
Національний фармацевтичний університет

ПУТНЕНКО Аліна

здобувач вищої освіти,
Національний фармацевтичний університет

ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКИХ ДОГОВОРІВ, ПРЕДМЕТОМ ЯКИХ Є ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ

Вступ. Забезпечення населення якісними та доступними лікарськими засобами (далі – ЛЗ) є одним з найважливіших завдань державної політики у соціальній сфері та для системи охорони здоров'я, а під час воєнного стану – питанням національної безпеки.

Мета дослідження полягає у з'ясуванні особливостей правової природи господарських договорів, предметом яких є ЛЗ з урахуванням законодавчих новел та тенденції судової практики.

Матеріали та методи. Матеріалами дослідження стало законодавство України, наукова література, а також матеріали судової практики, які розміщені у Єдиному державному реєстрі судових рішень (далі – ЄДРСР). Під час дослідження були використані наступні методи: контент-аналіз, синтез, узагальнення, формально-юридичний, контекстний пошук.

Результати дослідження. З юридичної точки зору ЛЗ є специфічним

об'єктом правовідносин. По-перше, вони мають особливе цільове призначення: застосовуються для профілактики, діагностики, лікування, попередження захворювань, реабілітації тощо. По-друге, ЛЗ можна класифікувати за різними критеріями: 1) обігоздатність; 2) ступінь шкідливих властивостей; 3) характер відпуску з аптеки [1, с.114]. Відповідно до обігоздатності розрізняють ЛЗ, які мають вільний обіг, обмежений обіг та ті, що вилучені з обігу [1, с.114]. За критерієм відпуску з аптеки ЛЗ поділяють на безрецептурні, рецептурні, та такі, що відпускаються за спеціальним рецептом. За ступенем шкідливих властивостей ЛЗ розподіляються на ті, що виявляються джерелами підвищеної небезпеки та такі, що не володіють високим ступенем небезпеки [1, с.115]. Загрозу здоров'ю та життю людини при неправильному застосуванні можуть створювати наркотичні, психотропні, отруйні, сильнодіючі та радіоактивні ЛЗ.

Крім того, предметом договору можуть бути лише препарати, які зареєстровані в Державному реєстрі ЛЗ України, мають сертифікат відповідності вимогам Належної виробничої практики (GMP), не заборонені до обігу розпорядженням Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками.

Відповідно до ч. 1 ст. 627, ст. 629 Цивільного кодексу України (далі – ЦК) договором є домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків [2]. Одним із найбільш поширених видів господарських договорів є договір поставки. Визначення цього виду договору надано у ст. 265 Господарського кодексу України (далі – ГК) та у ст. 712 ЦК України [2, 3].

Так, згідно з ч. 1 ст. 265 ГК України за договором поставки одна сторона – постачальник зобов'язується передати (поставити) у зумовлені строки (строк) другій стороні – покупцеві товар (товари), а покупець зобов'язується прийняти вказаний товар (товари) і сплатити за нього певну грошову суму [3]. У свою чергу відповідно до ч. 1 ст. 712 ЦК України за договором поставки продавець (постачальник), який здійснює підприємницьку діяльність, зобов'язується передати у встановлений строк (строки) товар у власність покупця для використання його у підприємницькій діяльності або в інших цілях, не пов'язаних з особистим, сімейним, домашнім або іншим подібним використанням, а покупець зобов'язується прийняти товар і сплатити за нього певну грошову суму. Крім того, у ч. 2 цієї статті зазначено, що до договору поставки застосовуються загальні

положення про купівлю-продаж, якщо інше не встановлено договором, законом або не впливає з характеру відносин сторін [2].

У зв'язку з вищевикладеним у науковій літературі звертається увага на розбіжності цивільного та господарсько-правового регулювання договору поставки, а також на використання норм щодо купівлі-продажу в конструкціях договору поставки у ЦК України [4, с. 144]. Так, В. Теремецький, аналізуючи договір поставки медичних виробів, вказує, що за правовою природою договір поставки є змішаним і комплексним, оскільки змішаними є договори, в яких містяться елементи різних договорів, а комплексними – договори, які врегульовані різними галузями законодавства, наприклад цивільним та господарським [4, с. 144].

Проте не можна погодитися з думкою В. Теремецького «щодо типовості умов договору поставки медичних виробів за державні кошти, то умови цього договору повинні відповідати ст. 41 Закону України «Про публічні закупівлі», в якій визначено істотні умови договору про закупівлю» [4, с. 144]. На наш погляд, вчений таким чином ототожнює договір поставки та договір про закупівлю, який у класифікації відносять до групи типових (взірцевих) договорів [5, с. 411]. У свою чергу, договори поставки медичних виробів та ЛЗ не завжди є типовими.

Розглянемо класифікацію господарських договорів, предметом яких є ЛЗ, більш уважно. Слід погодитися, що класифікація виражає систему господарських договорів залежно від підстави їх виникнення, порядку укладання, становища сторін, тривалості застосування у сфері господарської діяльності тощо [5, с. 409]. Господарські договори класифікуються за ознаками цивільно-правових договорів із урахуванням особливостей, передбачених господарським законодавством, тому їх поділ можна проводити за різними критеріями [5, с. 409].

Так, за суб'єктним складом договір поставки ЛЗ та закупівлі ЛЗ є двосторонніми. Залежно від характеру переміщення матеріальних благ ці види договорів є виплатні, адже дія однієї сторони обов'язково потребує відповідної майнової дії іншої.

У науковій та навчальній літературі залежно від моменту укладення договору їх поділяють на реальні та консенсуальні. Консенсуальний договір трактується як такий, що вважається укладеним (набуває чинності) з моменту досягнення згоди сторін з усіх його істотних умов у формі, необхідній за законом. Відповідно, реальним є договір, для визнання якого укладеним, окрім погодження сторонами істотних умов договору, необхідно вчинити певну дію (наприклад,

передати майно) [6, с. 169]. Спираючись на цей підхід, можна констатувати, що договір поставки ЛЗ та закупівлі ЛЗ є реальним.

Крім того, договори поставки ЛЗ можна поділити на види залежно від наступних критеріїв: 1) форми власності закладу охорони здоров'я (далі – ЗОЗ), якому постачаються ЛЗ (договори поставки для державних, комунальних та приватних ЗОЗ); 2) джерел фінансування закупівлі ЛЗ (договори поставки за кошти державного бюджету, за кошти приватних ЗОЗ).

Варто звернути увагу, що на підставі контент-аналізу договорів поставки ЛЗ особливістю поставки

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що дослідження особливостей договорів, предметом яких є ЛЗ, має важливе практичне значення для з'ясування їх правової природи. Перспективним напрямком подальших досліджень вважаємо вивчення характерних ознак договорів керованого доступу до ЛЗ та роздрібної торгівлі ЛЗ з використанням інформаційно-комунікаційних систем дистанційним способом.

Список використаних джерел:

1. Основи права та законодавства у фармації : нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. / А. А. Котвіцька, І. В. Кубарєва, О. О. Суріков та ін. ; за ред. А. А. Котвіцької. Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. 528 с.
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
4. Теремецький Владислав. Договір поставки медичних виробів в умовах воєнного стану. *Приватне право і підприємництво*. 2023. С. 141-147. URL: <http://ppp-journal.kiev.ua/archive/2023/22/20.pdf>
5. Смолин Г. В. Господарське право України. Загальна частина: підручник / Г. В. Смолин, О. А. Туркот, Л. В. Хомко; за заг. ред. Г. В. Смолина. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 484 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1051/1/gosp%20pravo.pdf>
6. Яворська О. С. Реальні договори в цивільному праві України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2013. С. 169-175. URL: <http://www.apdp.in.ua/v70/25.pdf>